

Welkom bij de conferentie Vereniging van Taalspecialisten

Conceptkerndoelen Nederlands

Van WAT naar HOE

Tjalling Brouwer, voorzitter VvTs

Centrale vraag:

HOE kunnen we ervoor zorgen dat de kerndoelen Nederlands (mede) een impuls geven aan de verbetering van het taalonderwijs, zodat 'leerlingen succesvol kunnen participeren in een geletterde, meertalige en pluriforme samenleving.' (bron: *Startnotitie Kerndoelen Nederlands*)

Lang, lang, lang geleden, werden de huidige kerndoelen vastgesteld.....

2006

Kerdoelen Nederlands

Mondeling taalonderwijs

Kerdoel 1

De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.

Kerdoel 2

De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.

Kerdoel 3

De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

● Rechthoekig knipsel

Kerdoelen Nederlands

Schriftelijk taalonderwijs

Kerdoel 4

De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.

Kerdoel 5

● Rechthoekig knippen

De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.

Kerdoel 6

De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale.

Kerdoel 7

De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.

Kerdoel 8

De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.

Kerdoel 9

De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.

08-12-23

Kerdoelen Nederlands

Taalbeschouwing, waaronder strategieën

Kerdoel 10

De leerlingen leren bij de doelen onder «mondeling taalonderwijs» en «schriftelijk taalonderwijs» strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.

Kerdoel 11

Rechthoekig knipsel

De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden.

De leerlingen kennen

- regels voor het spellen van werkwoorden;
- regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden;
- regels voor het gebruik van leestekens.

Kerdoel 12

De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder «woordenschat» vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.

Kerdoelen 2006 !

08-12-23

Floppy (synoniem: diskette)

- www.woorden.org

Verouderd opslagmedium waarop afhankelijk van het type 360kb, 720kb, 1,44 mb of 2,88 mb kan worden opgeslagen. Wordt ook wel diskette genoemd.

Top 10 nieuwe woorden 2006

[Van Dale](#) heeft een lijstje gemaakt van de tien nieuwe woorden die het vaakst opdoken in de media:

- 1 VOC-mentaliteit
- 2 blauwtongziekte
- 3 woekerpolis
- 4 wederopbouwmissie
- 5 sonjabakkeren
- 6 trapongeval/trapongeluk
- 7 croftybom
- 8 cartoonrellen
- 9 halalhypotheek
- 10 dwergplaneet

Top 10 nieuwe woorden 2006

[Van Dale](#) heeft een lijstje gemaakt van de tien nieuwe woorden die het vaakst opdoken in de media:

- 1 VOC-mentaliteit
- 2 blauwtongziekte
- 3 woekerpolis
- 4 wederopbouwmissie
- 5 sonjabakkeren
- 6 trapongeval/trapongeluk
- 7 croftybom
- 8 cartoonrellen
- 9 halalhypotheek
- 10 dwergplaneet

WIKIPEDIA
de vrije encyclopedie

Doorzoek Wikipedia Zoeken Account aan

Croftybom Talen toevoegen

Artikel Overleg Lezen Bewerken Brontekst bewerken Geschiedenis weergeven Hulpmiddelen

Uit Wikipedia, de vrije encyclopedie

Een **croftybom** is een fles met een oplossing van [natriumhydroxide](#) waarbij [aluminium](#) (of een ander onedel metaal) wordt toegevoegd. Dit lost snel op onder ontwikkeling van warmte en waterstofgas. Als de fles hermetisch afgesloten wordt zal hij uiteindelijk als de druk hoog genoeg wordt exploderen. Natriumhydroxide is als [gootsteenontstopper](#) te krijgen; Crofty is een merk voor gootsteenontstopper.

Gevaar [bewerken | brontekst bewerken]

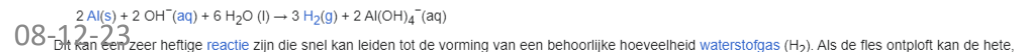
Reactievaten als de croftybom zijn bijzonder gevaarlijk omdat de reactie [exotherm](#) is en vanaf het moment dat vorming van waterstofgas is gestart niet meer veilig kan worden gestopt. Het ogenblik van de ontploffing is onvoorspelbaar; het kan direct gebeuren of na enige tijd (soms tot meer dan 10 minuten). Dit ogenblik is afhankelijk van de verhouding tussen gebruikte [grondstoffen](#), de weerstand van de container tegen de [druk](#) en de manier waarop de [stoffen](#) met elkaar in contact worden gebracht.

De gevaren/risico's [bewerken | brontekst bewerken]

Gebeurtenis	Risico
Druk van de explosie	ernstige verwondingen aan hand, armen of andere lichaamsdelen ernstige verwondingen door rondvliegend puin
Wanneer een container gebruikt wordt die versplintert <i>zoals een glazen fles of een aardewerken pot</i>	ernstige verwondingen door rondvliegende splinters
Vorming van stoomniveaus met natronloog	ernstige verbranding van huid en ogen door de hete stoom ernstige schade aan huid, ogen en luchtwegen door de natronloog in de stoom
Vorming van licht ontvlambaar waterstofgas	een tweede explosie door ontbranding van het gevormde waterstofgas

Werking [bewerken | brontekst bewerken]

De Croftybom is gebaseerd op het scheikundige principe van [oxidatie](#). In dit geval wordt de oxidatie van het toegevoegde metaal versneld door reactie met de [base natronloog](#) $\text{Na}^+(\text{aq})$ en $\text{OH}^-(\text{aq})$ wat het hoofdbestanddeel is van gangbare chemische [gootsteenontstoppers](#).

'Breaking news' in 2006

NOS Nieuws • Vrijdag 3 november, 11:58 • Aangepast vrijdag 3 november, 15:56

NOS stapt over op officiële, 'Groene' spelling

Groen vs Wit

Paardenbloem
per se
50 euro biljet
gedachtegoed

paardenbloem
per sé
50-euro biljet
gedachtengoed

Voldoet aan de kerndoelen 2006

Een brief aan opa

Les 14

Je gaat een brief schrijven.
Kies iemand van je familie.
Bedenk waarover je wilt schrijven.
Schrijf de brief in zes zinnen.

Klaar?
Schrijf een kaart naar een vriend.
Vertel over jouw weekend.

51

Een verhaal en een toneelstuk hebben een of meer hoofdpersonen. Als je een hoofdpersoon kiest, denk je eerst na om wat voor persoon het gaat. Gebruik de W&H-vragen. Dat zijn vragen die beginnen met een W of een H: *wie, wat, waar, wanneer, welke, hoe*.

Bijvoorbeeld:

- Wie is de hoofdpersoon?
- Wat is hij van plan?
- Waar woont hij?
- Wanneer leeft hij?
- Welk beroep heeft hij?
- Hoe voert hij zijn plan uit?

Dit is Hak, de schoenmaker van het dorp. Hij is getrouwd met Saar. Ze hebben zes kinderen. Hak heeft een hekel aan de visboer.

Dit is Bot, de visboer van het dorp. Hij is getrouwd met de zus van de schoenmaker. Bot fluit altijd als hij werkt.

Aan de slag

4 w Maak de opdrachten in je werkboek.

8 S Hieronder staat het begin van een toneelstukje. De trainer legt aan Mark uit hoe hij zijn rolstoel moet gebruiken bij rolstoelvoetbal. Maak het toneelstuk verder af.

Trainer: Als je snel wilt draaien, moet je ene wiel stil blijven staan.

Mark: Maar hoe doe ik dat?

Terugkijken

9 S Wat heb je geleerd? Schrijf de zinnen op. Kies uit de schuingedrukte woorden. Bedenk zelf ook een zin en schrijf hem erbij.

Ik vind het *moeilijk/mokkelijk* om na te denken over de hoofdpersonen van een verhaal.

2006-2023

- Referentieniveaus
- Leerstoflijnen
- Curriculum.nu
- Startnotitie herziening kerndoelen

slo / een doordacht curriculum
dat doen we samen

**Startnotitie kerndoelen
Nederlands**

Kerndoelenteam- Adviesraad – 2x online raadpleging VvTs

Corona, of misschien toch... ?

VIC 05-12-23

DINSDAG 19

Economie

COLUMN
ALEID TRUIJENS

Het lijkt al bijna gewoon: 'een doorlopende dalende trend' in de leerprestaties

Zullen we eens ophouden met corona overal de schuld van te geven? Er is wéér een reden voor ontzetting over leerprestaties, op grond van vers aangevoerde informatie. De prestaties bij Nederlands, rekenen en wiskunde in de onderbouw van het voortgezet onderwijs blijven achteruit-hollen. Dat blijkt uit de NPO-monitor, die het effect rapporteert van de 8,5 miljard euro extra overheids-geld, ingezet om corona-achterstand weg te werken, en een onderzoek van het Cito.

Het lijkt al bijna gewoon: 'een doorlopende dalende trend' bij leesvaardigheid, woordenschat, rekenen en wiskunde. Het is niet alleen een daling vergeleken met 2018-2019, vóór corona, maar ook met 2021-2022, toen alles weer normaal was. In 2022-2023 presteren weer meer leerlingen op het lage leesvaardigheidsniveau 1F en minder leerlingen op 2F of 3F. Niveau 2F is nodig om je in de maatschappij te handhaven; 55 procent van de onderbouwleerlingen vmbo-gt (de vroegere mavo) haalt dat niet, onder leerlingen vmbo-kader en -basis is dat 78 procent. Meer dan driekwart van de vmbo-leerlingen, het meest bezochte schooltype in Nederland, leest te slecht om het te redden in het leven! Daar komt dus die 25 procent bijna-analfabetisme van onze 15-jarigen vandaan.

08-12-23

Zorgelijk, zorgelijk, zucht demissionair onderwijsminister Mariëtte Paul maar weer eens. Verschrikkelijk, jammer de Onderwijsinspectie al jaren. Onaanvaardbaar! Meer les in basisvaardigheden, schreven alle partijen plichtmatig in hun verkiezingsprogramma's.

Kinderen leren bij ons over de hele linie steeds minder. De kennis van Nederlandse scholieren over democratie, bijvoorbeeld, blijft achter bij die in andere Europese landen, blijkt uit een internationaal onderzoek. Daaraan heeft het verplichte vak burgerschap weinig verholpen; misschien moet meer worden ingezet op geschiedenisles. En onze leerlingen scoren een krap zesje voor digitale geletterdheid, volgens de *Monitor basisvaardigheden funderend onderwijs 2023*. Een gotspe: ondanks de vele uren per dag swipen, klikken en scrollen, tijdens en buiten schooltijd, hebben ze een matige kennis van de mogelijkheden en gevaren van digitale technologie.

Structureel meer geld aan de besturen geven ter verbetering, zoals de Onderwijsraad wil, is heilloos. Dan mag de Rekenkamer straks weer verbaasd constateren, net als bij de verdampde miljarden NPO-subsidie, dat niet te achterhalen is waar het geld is gebleven.

Sinds het begin van deze eeuw gaan kennis en vaardigheden steil achteruit in het Nederlandse onderwijs. Al lang vóór corona. Het was de periode waarin de mode van het zelfsturende of ontdekkend leren onstuitbaar bloeide en door schoolbesturen gretig werd ingevoerd, ook in mbo en hbo. Leerlingen en studenten moesten achter hun laptop hun nieuwsgierigheid volgen en via Google antwoorden op vragen vinden. De leraar werd een coach. Kennis lekte weg. Dat bleek vooral nadelig voor kinderen uit minder kansrijke gezinnen. Maarten Huygen beschrijft deze plaag, en de oorsprong ervan, mooi in zijn boek *Nog wat geleerd vandaag?*, een pleidooi om leerlingen kennis aan te reiken.

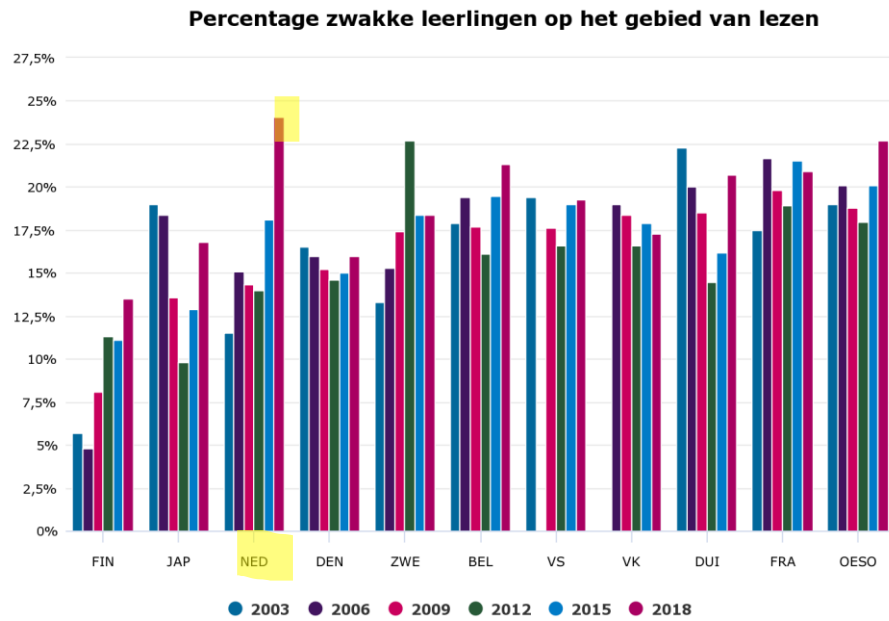
Het pleidooi is niet nieuw – Beter Onderwijs Nederland werd in 2006 met dat doel opgericht – maar urgenter dan ooit. Er is, goddank, een vakkundige beweging gaande. In het Red Team Onderwijs zijn leraren en onderzoekers verenigd die tonen hoe je kinderen meer bijbrengt, beter leert lezen en hoe het geleerde wel beklijft: nieuwe kennis gedijt pas na instructie, door herhaling, en op een bedje van eerdere kennis.

Enkele scholen werken met een kennisrijk curriculum, met geweldige resultaten, ook 'achterstandsscholen'. Nu moet de noodzaak van kennisoverdracht doordringen op pabo's en lerarenopleidingen, opdat het zelfsturende reflectie-onderwijs plaatsmaakt voor inhoudelijke vakken. De opleidingen moeten daarop worden afgerekend. Pas dan komt er landelijk iets van de grond.

Aleid Truijens schrijft over onderwijs, opvoeden en opgroeien. **Reageren?** opinie@volkskrant.nl

Urgentie

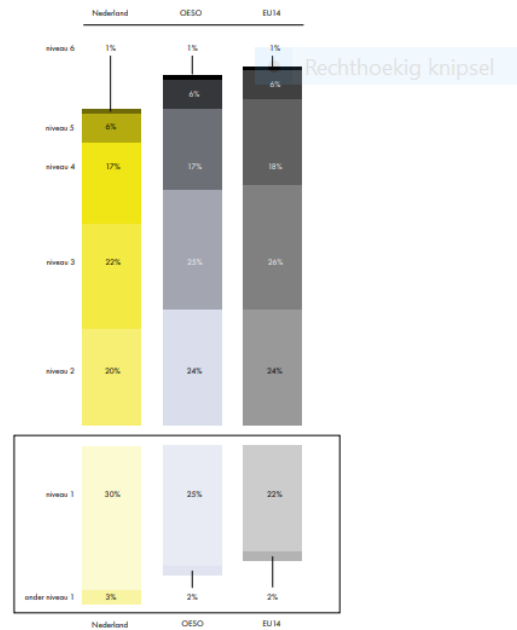
PISA 2018

OECD, PISA (2003, 2006, 2009, 2012, 2015 en 2018)

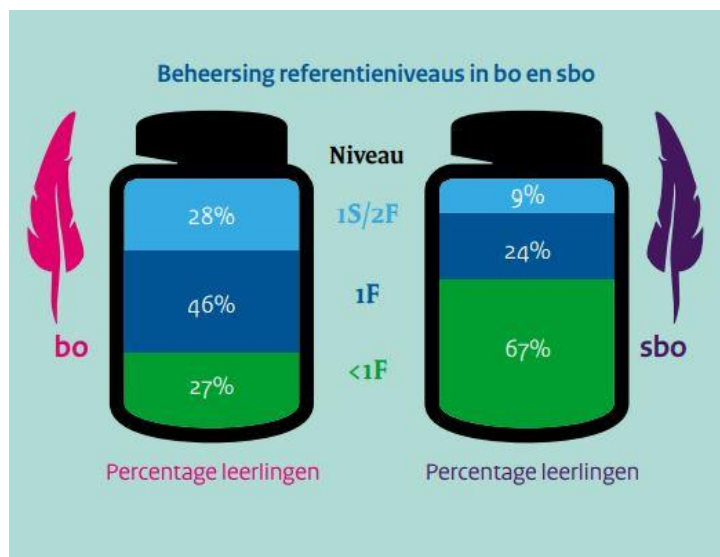
PISA 2022

FIGUUR 3.5
Percentage leerlingen per vaardigheidsniveau leesvaardigheid PISA-2022 (Nederland, OESO, EU14)*

*Door afronding is het mogelijk dat de percentages niet optellen tot 100.

Urgentiebesef ?

Centrale vraag, is urgente vraag

HOE kunnen we ervoor zorgen dat de kerndoelen Nederlands (mede) een impuls geven aan de verbetering van het taalonderwijs, zodat 'leerlingen succesvol kunnen participeren in een geletterde, meertalige en pluriforme samenleving.' (bron: *Startnotitie Kerndoelen Nederlands*)

Programma

10.00 uur	Inleiding
10.15 uur	Rijk, betekenisvol en samenhangend Presentatie Joanneke Prenger, Jocelijn Pleumeekers
11.15 uur	Thee-koffiepauze
11.30 uur	Gemiste kans Presentatie Yra van Dijk
12.30 uur	LUNCH
13.30 uur	Forumdiscussie
14.15 uur	Conclusies en aanbevelingen m.b.t. het HOE
15.00 uur	Thee-koffiepauze
15.15 uur	Ledenmoment
15.45 uur	Rondvraag en sluiting
16.00 uur	Informele voortzetting en sluiting

Forumdiscussie

Groen algemene vragen

Rood stellingen

Blauw intro /karakteristiek

Eerstvolgende data conferenties VvTs

- Vrijdag 28 juni 2024 Aristo Utrecht Lunetten
- Vrijdag 13 december 2024 Aristo Utrecht Lunetten

Presentaties zijn na afloop te vinden op:
www.verenigingvantaalspecialisten.nl